Στήβεν Αντωνάκος

ANTONAKOS REVISITED

15 Οκτωβρίου – 21 Νοεμβρίου 2026

Αθήνα

Με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από τη γέννηση του Στήβεν Αντωνάκου (1926–2013), η CITRONNE Gallery παρουσιάζει την έκθεση ‘ANTONAKOS REVISITED’, με έργα από το 1974 έως το 2003.

Ο τίτλος ‘REVISITED’ δεν παραπέμπει σε κάποια αναδρομή. Πενήντα και πλέον χρόνια μας χωρίζουν από το παλαιότερο έργο της έκθεσης. Η ιστορική απόσταση δεν αλλάζει τα έργα· αλλάζει όμως αναπόφευκτα τον τρόπο με τον οποίο μπορούμε να τα διαβάσουμε.

Ο Αντωνάκος έφτασε τεσσάρων ετών στη Νέα Υόρκη το 1930. Η καλλιτεχνική του πρακτική διαμορφώθηκε στη μεταπολεμική αμερικανική μητρόπολη, σε μια περίοδο έντονου αστικού, κοινωνικού και οικονομικού μετασχηματισμού. Το neon ήταν ήδη οργανικό μέρος της πόλης, συνδεδεμένο με την εμπορική σήμανση, τη διαφήμιση και τη νέα καταναλωτική κουλτούρα. Ο Αντωνάκος αναφέρεται συχνά στα neon της 42nd Street και του Broadway. Στη δική του δουλειά, όμως, το μέσο αποδεσμεύεται από το εμπορικό μήνυμα και τη λειτουργία της επιγραφής. Η λέξη και η πληροφορία υποχωρούν· το neon γίνεται αιχμή - χρώμα και υλικό σε άμεση σχέση με τον χώρο και την αρχιτεκτονική.

Στην ενότητα Direct Neons η γεωμετρία του χώρου συμμετέχει στη συγκρότησή του έργου. Το Incomplete Red Neon Square No. 1 (1974), που παρουσιάζεται, ανήκει σε αυτή την καθοριστική περίοδο. Η σύνθεση παραμένει εσκεμμένα ανοιχτή. Η ελλιπής

CITRONNE

γεωμετρία – “incomplete geometry” υπήρξε για τον Αντωνάκο ένας τρόπος να συμπεριλάβει τον χώρο στο έργο του. Το τετράγωνο αναγνωρίζεται χωρίς να παρουσιάζεται ολοκληρωμένο· το μέρος που απουσιάζει συμπληρώνεται νοητικά. Ο ίδιος αναφερόταν σε έργα «ανοιχτά στον θεατή» – “more open to the viewer”. Η ολοκλήρωση του έργου μεταφέρεται έτσι πέρα από τα φυσικά του όρια, στη σχέση ανάμεσα στη φόρμα, στον χώρο και σε εκείνον που την παρατηρεί – “the space contains the work and the viewer”.

Τα σχέδια στον Αντωνάκο δεν είναι μελέτες άλλης κλίμακας έργων αλλά αυτόνομες εκφράσεις της πρακτικής του. Κάνοντας χρήση του Plastivellum, στα έργα Άτιτλο Σχέδιο MA#2 (Berlin)(1980), JA#71 (1980) και M#1 (1987) η εντύπωση της φωτεινότητας προκύπτει από τη σχέση υλικού, χρώματος, γραμμής και επιφάνειας.

Το έργο Saint Katherine (1992) παρουσιάστηκε στο Chapel of the Saints στη Ρόδο, έκθεση - σημείο καμπής για την δουλειά του όπου θρησκευτικές αναφορές αναδύθηκαν ως πνευματικό ζητούμενο. Μαζί με το έργο της έκθεσης Kathisma (2003), τα δύο αυτά Neon Panels αποτελούν διαφορετικές περιπτώσεις όπου εντοπίζεται μία ιδιαίτερη πνευματικότητα.

Από τα Direct Neons έως τα σχέδια και τα Neon Panels, ο μινιμαλιστικός χαρακτήρας της δουλειάς του Αντωνάκου μεταβάλλει την εμπειρίωση ενός πραγματικού χώρου. Η γνωστή διατύπωσή του, “real things in real spaces”, συμπυκνώνει αυτή την επιμονή του στην άμεση παρουσία του έργου και του θεατή στον ίδιο χώρο.

Η έκθεση ‘ANTONAKOS REVISITED’ αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα σήμερα. Το 1974 ο Αντωνάκος εφάρμοσε ένα υλικό μέσο στενά συνδεδεμένο με την καταναλωτική ταυτότητα της Αμερικανικής μητρόπολης και απάλειψε την εμπορική συγκυρία, αποδίδοντας του μία απολύτως εικαστική και πνευματική διάσταση. Το 2026 βιώνουμε μια εποχή η οποία χαρακτηρίζεται από καταιγισμό οθονών, εικόνων, λέξεων και δεδομένων. Σε μια εποχή καταιγιστικής ροής εικόνων, διαδοχικών κρίσεων και ανταγωνιστικών βεβαιοτήτων, το έργο του Αντωνάκου συγκροτεί ένα πεδίο οπτικής και νοητικής διαύγειας, προσφέροντας τη δυνατότητα μιας διαφορετικής πρόσληψης της πραγματικότητας.

CITRONNE